

กายหายไป

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ข้อเท็จจริงการปฏิบัติภาวนา”

กราบนมัสการครูอาจารย์ ครั้งที่แล้วผมได้กราบเรียนเรื่อง จิตสงบ จิตเป็นสมาธิ จิตรวม หลวงพ่อได้ตอบอย่างละเอียดมากๆ ครับ นับว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติมาก

ครั้งนี้ขอเรียนถามเรื่องภาวนาครับ ผมได้ภาวนาโดยกำหนดคำบริกรรมพุทโธพร้อมทั้งลมหายใจเข้าออก ใช้วิธีเดินจงกรมเกือบทั้งวันทั้งคืนมานานพอสมควร จึงเกิดผลคือคำบริกรรมพุทโธได้หายไป ในขณะที่เดินจงกรม และลมหายใจค่อยๆ เบาลงและละเอียดลงจึงไปนั่ง ปรากฏว่าลมหายใจได้หายไป และกายก็หายไป มีความรู้คือจิตเด่นขึ้นมาแทน แต่หูได้ยินเสียงรอบข้างแต่ไม่เก็บมาปรุงแต่ง สักแต่จะได้ยินเท่านั้น เฝ้ามองผู้รู้มานานพอสมควรจึงคลายออก มีความรู้สึกสดชื่นเบิกบาน ร่างกายก็ไม่ปวด เป็นครั้งแรกรู้สึกตื่นเต้นมาก แต่ตอนนี้ไม่ตื่นเต้นแล้วครับ เพราะเป็นหลายสิบครั้งแล้ว เป็นต่อเนื่องกันมาหลายเดือนแล้ว ขอถามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นครับ

๑. อาการที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่าอะไร

๒. เป็นวิสุทธิหรือยัง (เวลาทำวัตรเสร็จ อ่านหนังสือ เดินจงกรมก็เริ่มเข้าอาการนี้ได้แล้วครับ)

๓. ทำอย่างไรต่อไป (ประเด็นอยู่ตรงนี้ครับ) ขอความเมตตาชี้ทางเดินแบบละเอียดและชัดๆ ครับ เพราะอยากทำต่อ ทำงานของพระ กราบขอบพระคุณ

ตอบ : นี่เขาว่าเขาเป็นพระเหมือนกัน ถ้าเป็นพระเหมือนกัน ครั้งที่แล้วเขาถามมาเรื่องจิตสงบสมาธิ จิตรวม เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

เราอธิบายหมดแล้ว จิตสงบนะ พอดคำว่า “จิตสงบ” ของที่เคลื่อนที่มันก็ไม่สงบใช่ไหม ถ้านิ่งอยู่ ถ้านิ่งอยู่มันก็สงบ คำว่า “จิตสงบ” มันจิตสงบของใครล่ะ สงบของปุถุชน สงบของโสดาบัน สงบของสกิทาคามี สงบของอนาคามี สงบของพระอรหันต์

พระอรหันต์นะ ดูพระอรหันต์เอาอะไรมาสงบล่ะ เพราะมันไม่มีกิเลสใจ แต่ถ้าเป็นสงบของโสดาบันก็ส่วนหนึ่ง สกิทาคามีก็ส่วนหนึ่ง อนาคามีก็ส่วนหนึ่ง เพราะว่าพระโสดาบันก็มีวุฒิปาฐะละสังโยชน์ ๓ ตัว พระสกิทาคามีก็ละสังโยชน์ ๓ ตัว ทั้งกามราคะปฏิฆะอ่อนลง ถ้าพระอนาคามี ปฏิฆะ กามราคะ สังโยชน์ขั้นต่ำหมดเลย พระอรหันต์สังโยชน์ ๑๐ ไม่มีเลย ไร้สังโยชน์ ๑๐ นั่นแหละมันเป็นเครื่องวัดว่าสงบมากสงบน้อย แต่คำว่า “สงบ” ก็สงบเหมือนกัน นั่นแหละ การเคลื่อนไหวหนึ่งอยู่ก็สงบ คนทั่วไปก็สงบได้ คำว่า “จิตสงบ” ไง

ถ้าจิตเป็นสมาธิ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ สมาธิมันก็แตกต่างกัน

ถ้าบอกจิตรวม จิตรวมถ้ารวมใหญ่ รวมใหญ่คือถ้าทำความสงบเข้ามามันก็รวมใหญ่ได้ ทำสมาธิรวมใหญ่ รวมใหญ่นี้ทั้งหมดเลย รวมใหญ่ เดี่ยวจะอธิบายเรื่องรวมใหญ่ต่อ

แล้วถ้าพูดถึงพิจารณาไป เวลาพิจารณาไป สังโยชน์ ๓ ตัวมันขาดไป จิตนี้เว้งว่างหมดเลย พิจารณาเข้าไป เวลาภายในจิตมันแยกออกจากกัน นั่นนะ อาการอย่างนั้นนะ อาการคล้ายๆ อย่างกับรวมใหญ่ แต่มันรวมใหญ่พร้อมกับกิเลสขาดไป

เราถึงบอกการรวมใหญ่มีสองอย่าง อย่างหนึ่งรวมใหญ่โดยพร้อมกับกิเลสขาดไปด้วย พิจารณาไป พิจารณาสติปัฏฐาน ๔ แล้วกิเลสขาดไปด้วย แล้วก็รวมใหญ่ลงด้วย มหัศจรรย์มาก แต่โดยปุถุชนมันรวมใหญ่ รวมธรรมดาไป รวมใหญ่เหมือนกัน เขาเรียกว่ารวมใหญ่ สมาธิ ทำสมาธิเขาเรียกว่ารวมใหญ่ ครูบาอาจารย์บอกรวมใหญ่

รวมใหญ่ นะ เวลาพิจารณาไป ดูลิ หลวงตาท่านมาพูดที่โพธารามบ่บอกว่าท่านเนตรฯ เวลาภาวนานะ คนเรามันอยู่ที่นิสัย นิสัยมันเข้มแข็ง นิสัยคนมันเด็ดขาด พอเด็ดขาดมันต้อง วิกฤตมันถึงจิตมันจะลง พยายามจะนึกถึงเสีย ดูลิ อย่างเช่นหลวงปู่จวน อย่างครูบาอาจารย์ ท่านจะไปนั่งบนหน้าผา ถ้าวูบก็ตกหน้าผาตายเลย คนที่จิตเขาเข้มแข็งเขาไปหาสถานที่อย่าง นั้นเพื่อจะเอาความจริง อย่างนั้นมันรวม เวลารวมลง ๗-๘ ชั่วโมง

ถ้าคนไม่เคยจิตรวมพูดเรื่องจิตรวมไม่ถูก ไม่เป็น ไม่มี คนที่จิตรวมเท่านั้นจะพูดถึงเรื่อง จิตรวมถูก แล้วคนที่เคยจิตรวมปกติธรรมดาอันนั้นเคยรวมอย่างไรแล้วถูกด้วย แล้วพอพิจารณา ไปๆ เวลาพิจารณาไป สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพตปรามาสขาดไป ถ้าพิจารณาไป กามราคะ ปฏิฆะขาดไป ใ้โฮ! มันรวมลงนะ โลกนี้ราบหมดเลย กายเป็นกาย จิตเป็นจิต แยกจากกันโดย กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส ที่ชินเขาพูดกับเว่ยหล่างไ

เขียนหนังสือ ถ้ามันมี หมันเซ็ดกระจก มีหนังสือ เซ็ดกระจก แล้วกระจกมันจะติดอะไร ที่เขาว่าไง “กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส” ชินเขาว่าอย่างนั้น “กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส” อู้ฮู! ลูกศิษย์สาธุกันใหญ่เลย เว่ยหล่างมันบอกเลย “กายก็ไม่มี จิตก็ไม่มี แล้วฝุ่นมันจะเกาะ อะไร”

นี่มันเป็นขั้นๆ ไป เวลาพูดมารู้เลยว่าวุฒิภาวะเขาแค่ไหน “กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจก ใส” นั้นสภิกาคามี “กายก็ไม่มี จิตก็ไม่มี ใสหมดเลย” นั้นนะอนาคามี

เสร็จแล้วสังฆราชของเขาเอาไม่ไปเคาะ เขาเป็นคนต่ำช้าวโง ไปเคาะที่ครกตำข้าวสาม ที หนึ่ง สอง สาม อนาคามี แล้วตีสามให้เข้าไปหา ฝึกเว่ยหล่างจนเว่ยหล่างสิ้นไป นี่คำพูดคำ เดียว คนภาวนาเป็นพึงทะลุปรุโปร่งเลย แต่ถ้าคนไม่เป็นนวนอยู่นั้นนะ ไม่รู้เรื่องหรอก

นี่พูดถึงว่าถ้าจิตรวม รวมโดยปกติก็ได้ รวมพร้อมกับกิเลสขาดก็ได้ จะรวมชนิดใดร้อย แแปด จิตนี้เป็นได้หลายหลากนัก คนที่ภาวนาเป็นแล้วจะเข้าใจได้หมด คนที่ภาวนายังไม่เป็นก็ พยายามของเราไป

นี่พูดถึงว่า เวลาเขาถามมาครั้งที่แล้ว จิตสงบเป็นอย่างไร

สงบของใครล่ะ เคลื่อนไหวอยู่ก็ไม่สงบ นิ่งอยู่ก็สงบแล้ว ้วยรุ่มมันก็ทำได้ คนปกติก็ทำได้ เราหนึ่งนี่ๆ ก็สงบนะ ถ้าเราเคลื่อนไหว อบาทเหงื่อต่างน้ำนี่ไม่สงบ นั่นสงบของใครล่ะ แต่สงบของพระอรียเจ้าก็เป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เห็นไหม

ฉะนั้น หลวงตาท่านพูดบ่อย ว่างข้างนอก ไม่ว่างข้างใน ข้างนอกกว้างหมดนะ แต่ข้างในยังไม่ว่าง แล้วถ้าข้างในว่าง ข้างในว่างชั้นไหน ข้างในมันว้างตั้งหลายชั้น นิ่งกรรมฐาน **ธมมสากัจฉา เอตมมมงคลมุตตม** ครูบาอาจารย์เราเวลาเขาคุยธรรมะกันเขาคุยกันแบบนี้ คุยแล้วเข้าใจกันหมด ใครมีมากมีน้อย ใครมีสูงมีต่ำ จบ อ้าปากมานะหมดเลย ก็ใส่ก็ขัดๆ เรียบร้อย แต่ไอ้คนพูดยังไม่รู้นะ ยังแจ้วๆ อยู่ ยังชี้ไม้ต่อไป ไม่รู้หรือกว่าใส่ก็ขัดมันได้แม่ไปกลางตลาด ขายตลาดหมดแล้ว เขารู้หมด นี่ถ้าคนเป็นนะ

นี่พูดถึงว่า การที่ว่าเขาถามมา ถามว่าเรื่องจิตสงบเป็นอย่างไร สมาธิเป็นอย่างไร จิตรวมเป็นอย่างไร อธิบายไปแล้ว แต่อธิบายไปแล้ว เวลาเข้าไปปฏิบัติแล้วมันย้อนกลับมา ย้อนกลับมาเป็นคำถาม คำถามนี่นะไม่ถูกเลย ผิดหมด นี่ไง ผิดหมด ผิดหมดตรงไหนล่ะ

เขาบอก เวลาเขาพูดอย่างนี้ เพราะอะไร เพราะว่ามันเป็นจินตนาการของนักปฏิบัติไป ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติใหม่ๆ มันเข้าใจกันไปเอง ความเข้าใจว่า เข้าใจผิด เข้าใจไม่ถูกต้อง ความเข้าใจไม่ถูกต้อง เข้าใจไม่ถูกต้องเพราะอะไร เข้าใจไม่ถูกต้องเพราะว่ากิเลสของเรา อวิชชาของเรา ความไม่รู้ของเราดั้งเดิมมันมีของมัน จิตได้สำนึกมันไม่รู้ มันไม่เป็นความจริง พอไม่เป็นความจริงปั๊บก็เลยเขียนถามมา เขียนถามมานี้

เวลา**ธมมสากัจฉา** แค่เขียนถามมานี้ คนอ่านจบแล้วรู้หมด แล้วเพียงแต่ว่าจะอธิบายอย่างไรเท่านั้นเอง อธิบายให้เห็นว่า ที่เขียนมามันถูกอย่างไร มันผิดอย่างไร ตรงไหนมันถูก แล้วตรงไหนมันผิด ที่มันถูก ที่มันถูกอย่างที่ว่า อย่างไม่เรียกว่าจิตสงบ อย่างไม่เรียกว่าเป็นสมาธิ

อย่างไรเรียกว่าจิตรวม อธิบายไปแล้วรอบหนึ่ง นี่อธิบายรอบสอง รอบสองนะ ย้อนกลับมา จะเข้ามาที่คำถามนี้ เวลาที่คำถามเขาบอกเขาพุทโธๆ เขาทำปฏิบัติพุทโธจนพุทโธมันหายไป

พุทโธหายไปมันหายได้ตั้งหลายอย่าง หายไปด้วยความเร่ง ด้วยความเร่งของเราไป พุทโธๆ จนพุทโธหายไปเลย แล้วหายไปไหนล่ะ มันไม่ได้หายไปไหนหรอก มันไม่หายด้วย เราทำให้มันหายไ้ เวลาพุทโธหายมันหายด้วยการปฏิเสธ หายด้วยสติมันอ่อนแอ หายด้วยการไม่รู้ มันก็หายไปของมันโดยที่ที่เราไม่ได้เป็นข้อเท็จจริงไ้

แต่ถ้าพุทโธๆ มันจะหายจริงนะ พุทโธๆ นะ ถ้าพุทโธมันหายจริง เราจะเปรียบเทียบให้เห็นเลยว่าถ้ามันจะหายจริงมันหายอย่างไร ถ้ามันหายไม่จริงมันหายอย่างไร

เขาบอกพุทโธๆ คำบริกรรมจนพุทโธหายไป แล้วกลับไปนั่งมันก็จะเฝียดขึ้น แต่เฝียดขึ้น สิ่งที่ว่าเวลานั่งไปแล้วกายก็หายไป ทุกอย่างก็หายไป ที่นี้พอทุกอย่างหายไป แต่คนไม่เป็นนะ มันหายไปมันก็หายไปหมดเลย

เวลาว่าจิตรวม จิตรวมโดยปุณฺณนะ เวลาเราพุทโธๆ พุทโธเฝียดขึ้นๆ พุทโธมันเฝียดจนมันระลึกไม่ได้ พอระลึกไม่ได้ แต่สติเรายังพร้อมนะ สติเราพร้อมอยู่ ที่นี้เราพร้อมอยู่ที่ว่าเขากลับไปนั่งแล้วมันกายหายไป จิตหายไป

คำว่า “หายไปๆ” นี้ตกภวังค์ทั้งนั้นนะ จะบอกว่าเป็นมิจฉา เป็นมิจฉาเลย เพราะมันหายไปโดยที่ไม่มีสิ่งใดสืบต่อ ไม่มีสิ่งใดนะ เหมือนเราตามสิ่งใดเข้าไปแล้วมันหายไปจนเราหา มันไม่เจอ หามันไม่เจอ แต่ถ้าเราพุทโธของเราไปเรื่อยๆ พุทโธของเราไปเรื่อยๆ พุทโธไปเรื่อยๆ มันอย่างไรมันก็รู้ตลอด

ถ้าพุทโธมันหายไปจริงนะ เขาจะไม่เขียนมาถามเลย เพราะเราเคยพุทโธหายไ้ เราก็เคยพุทโธหาย ทุกคนก็เคยพุทโธหาย แล้วพอมันหายไปแล้วนะ เข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจน ไม่มีสิ่งใดสงสัยเลย

หลวงตาถึงพูดไป ตอนที่เขามากล่าวตุ่กรรมฐานไป บอกว่า ต่างคนต่างว่ามีความรู้
ธรรมๆ ใครเป็นคนรับประกัน ใครเป็นคนพยากรณ์

หลวงตาท่านบอกว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านยกไว้ให้กับปัจเจก
ตั้ง สันติปฏิญญา รู้จำเพาะตน รู้แจ่มแจ้ง รู้ชัดเจน ยกให้กับปัจเจกตั้ง สันติปฏิญญา

ถ้าพุทโธหายนะ อื้อหือ! ไม่มีเขียนมาถามเลย ไม่ถาม ชัดเจนมากเลย

เพราะเราก็หายของเราเอง เราก็หาย แต่พุทโธหายนะ คำว่า “พุทโธหาย” ดูลึ เวลา
หลวงปู่มันท่านขึ้นไปมูเซอ แล้วท่านเดินจงกรมของท่านอยู่ แล้วพวกชาวบ้านเขาเข้าใจว่าเป็น
เสื่อเย็น เขาก็เข้ามาเฝ้ามาดูแลหลวงปู่มันตลอดว่ามาทำอะไร หลวงปู่มันภาวนาจนเขาสงสัย
เขามาถาม ถามว่า “ตุ่ ตุ่หาอะไรนะ เห็นเดินไปเดินมา เดินมาเดินไป”

“พุทโธเราหาย”

“เฮ้ย! แล้วอย่างนี้ชาวบ้านช่วยค้นหาได้ไหม”

“ได้ๆ ช่วยกันหาเลยนะ”

“ให้ค้นหาอย่างไรล่ะ”

“ก็ให้หายใจเข้านี้กพุท หายใจออกนี้กโธ”

เวลาเขาไปพิจารณาของเขา เขาไปหายใจเข้านี้กพุท หายใจออกนี้กโธ จนพุทโธเขา
หาย พอพุทโธเขาหายนะ จิตเขาสว่างหมดเลย เขาส่งมองไปที่หลวงปู่มัน “อื้อโฮ! พุทโธตุ่ไม่หาย
พุทโธตุ่สว่างไสว พุทโธตุ่ครอบ ๓ โลกธาตุ พุทโธตุ่หายไปไหน พวกเราต่างหากพุทโธหาย พวก
เราต่างหากโง่เขลาเบาปัญญา ให้บอกว่าพุทโธหาย ให้เราช่วยหาจริงๆ แล้วพุทโธตุ่ไม่ได้หาย”

มันหายแต่พวกคนโง่เง่าเต่าตุ่นอย่างพวกเรานี้ไง แล้วพวกเราก็พุทโธๆ จนมันหายไป
พอมันหายไปมันชัดเจน พอพุทโธมันหาย อู้ฮู! มันสว่างไสวหมดเลย มันหันกลับไปดูหลวงปู่มัน
อื้อโฮ! มันเศร้า คนพอรู้แล้วมันสังเวชตัวเองไป คนอวดฉลาดนะมันโง่ คนไหนอวดฉลาด คน
นั้นนะโง่ อื้อคนที่รู้แจ้งนะ อื้อโฮ! มันไม่หาย มันสว่างไสวนั้นนะ

แต่คำว่า “พุทโธหาย” ของท่าน ท่านเป็นอุบายสอนให้พวกคนโง่เง่าเต่าตุ่นมันทำนะว่า ให้ช่วยหาๆ ของมันหายไปไหน เราก็คงตั้งใจดูตั้งใจชัดเจนนะ เพราะเขาจะค้นคว้า ค้นคว้าเอา ไปฝากหลวงปู่มัน ของท่านหาย เราจะมาดูแลให้เจอ จะหาให้เจอ ยิ่งจะหาให้เจอ ยิ่งพอมันหาย มันหายจริง นี่ไง พุทโธหาย หายแบบหลวงปู่มัน หายแบบผู้ใหญ่บ้านมูเซอแหละ เวลามันหาย มันสว่าง มันกระจางแจ่ม ใสโฮ! มันชัดเจนนะ ถ้าพุทโธหายนะ

ไฉนนี่บอกว่า พุทโธผมหายไป กายก็หายไปด้วย แต่ได้ยินเสียงนี้มันชัดๆ

ได้ยินเสียงมันผ่านอายตนะ ถ้าพุทโธมันหายไปนะ สักแต่ว่ารู้ แม้แต่กายกับใจอยู่ด้วยกัน หัวใจนี้มันสลัดร่างกายนี้ทิ้งเลย

โดยธรรมชาติของความเกิดเป็นมนุษย์นะ มนุษย์สมบัติมีกายกับใจ หัวใจนี้มันอยู่ในร่างกายนี้ หัวใจมันตั้งแต่ปฏิสนธิในไข่ นั่นนะตั้งแต่จิตหยั่งลงสู่ครรภ์แล้ว แล้วอยู่ในครรภ์เก้าเดือน นั่นนะจิตพร้อมสมบูรณ์ เวลาคลอดออกมาเป็นมนุษย์ กายกับจิตก็อยู่ด้วยกันมาสมบูรณ์ จนหมดอายุขัย จิตนี้ออกจากร่างนี้ไปคือคนตาย มันทิ้งร่างกายนี้ไว้ จิตมันก็จะเสวยภพเสวยชาติของมันต่อไป นี่มันโดยธรรมชาติเป็นแบบนี้เลย โดยข้อเท็จจริง โดยธรรมชาติผลของวิญญูะเลย

แต่เวลาเราพุทโธๆ พอมันละเอียด พอมันสักแต่ว่า พอมันจะหาย มันทิ้งร่างกายนี้เลย ทั้งๆ ที่มันอยู่ด้วยกันนี่ คนเราชีวิตจิตใจอยู่ในร่างกายนี้ แล้วมันรวมลง มันทิ้งร่างกายนี้เลย แล้วเด่นชัด เด่นชัด สักแต่ว่ารู้

แปลกมาก หลวงตามาไพฑารามท่านชอบพูดเรื่องนี้ เรื่องรวมใหญ่ๆ แล้วท่านก็พูด เราก็นั่งยิ้มๆ ทุกที ท่านบอกว่า คนทำไม่เป็นพูดไม่ได้ รู้ไม่ได้หรอก คนไม่เคยเห็นพูดไม่ได้ แต่ท่านพูดที่ไพฑารามบ่อยมาก มาไพฑารามที่ไรท่านเทศน์ก็จะเข้าตรงนี้ จะรวมใหญ่ๆ จะรวมใหญ่ จะมารวมใหญ่ที่ไพฑารามบ่อยมาก แล้วคนอื่นไม่รู้ คนอื่นไม่รู้ คนที่ไม่รู้คือไม่รู้ ถ้าคนที่ไม่รู้

นี่ไง อย่างที่ว่า พอพุทโธมันหายไปแล้ว แต่หูยังได้ยินเสียงรอบข้าง แต่ไม่ปรุงแต่ง

ได้ยินเสียงนั้นนะมันไม่พุทโธหอก ได้ยินเสียงมันไม่หายหอก มันยังอยู่ของมัน อยู่ของมันเพราะอะไร เพราะเสียง จิตมันจะรับรู้เสียงได้ด้วยอะไร ด้วยร่างกายนี้ไง ด้วยสติประสาท ถ้าไม่มีสติประสาท จิตมันจะรับรู้ได้ไหม ฉะนั้น มันจะหายไปได้อย่างไร มันยังชัดๆ อยู่เนี่ย มันไม่หาย

ก็บอกว่าคำถามมันไม่จริงใจ แล้วมันไม่จริง มันไม่จริงคือว่ามันหายไม่จริง ว่าอย่างนั้นเถอะ จะบอกว่าไม่จริง “โอโฮ! หลวงพ่อ ผมเป็นพระนะ ผมไม่ได้โกหกนะ ผมพูดจริงๆ”

ก็จริงๆ นี่ไง บัจฉิตตั้ง คนรู้แค่ไหนพูดได้แค่นั้น คนภาวนาได้แค่ไหนพูดได้แค่นั้น พูดได้แค่ที่ตัวรู้นั้นนะ แต่ถ้ามันเป็นจริงมันจะเป็นจริงอย่างนั้น

ฉะนั้นจะบอกว่า ถ้ายังหู่ได้ยินเสียงอยู่มันไม่เข้าองค์ประกอบของพุทโธหาย ถ้าพุทโธหาย พุทโธหายหมายความว่าอัปนาสมาธิ รวมใหญ่ก็คืออัปนาสมาธิ ถ้าอัปนาสมาธินี้ระยะเวลากำหนดอานาปานสติมันก็จะดูลมเข้าไปเรื่อยๆ ดูลมเข้าไปเรื่อยๆ เกาะลมเข้าไปเรื่อยๆ ถ้าเข้าไม่ได้ ลมจะใส นั่นนะมันเหมือนกับพุทโธสักแต่ว่า ก็ยังรู้อยู่ พุทโธอยู่ ถ้ามันอานาปานสติจนลมใสก็ใสอยู่อย่างนั้นนะ แต่มันละเอียดเข้าไปๆ แล้วลมใสจะโยนทิ้ง จะให้ทิ้งยังงี้ก็ทิ้งไม่ได้ เพราะจิตมันไม่ละเอียดพอ วุฒิภาวะของจิตมันไม่ละเอียดพอ มันเข้าสถานะอย่างนั้นไม่ได้ มันต้องกลมกล่อม มันต้องบริกรรมจนกลมกล่อม จนละเอียดกว่า

สิ่งที่ละเอียดกว่า เหมือนน้ำตะกอน ถ้าตะกอนมันจะนอนกัน มันต้องมีน้ำหนักของมัน มันถึงจะนอนกันของมัน จิตก็เหมือนกัน มันต้องบริกรรมของมัน ถ้าไม่บริกรรมของมัน มันจะเป็นอย่างนั้นไม่ได้ ถ้าไม่บริกรรมนะ มันก็ต้องอานาปานสติของมันจนกว่ามันจะละเอียดของมันเข้าไป ถ้าพอมันละเอียดเข้าไป เหมือนกับละเอียดเข้าไปใช่ไหม อย่างไอ้พวกตะกอนในน้ำต้องตกผลึกแตกต่างกันไป

จิต จิตมันบริกรรมพุทโธของมัน ใช้อัปนาสมาธิของมัน ถ้ามันละเอียดเข้าไปๆ ละเอียดเข้าไปจนพุทโธไม่ได้ พุทโธไม่ได้ ตะกอนในแก้วน้ำนั้นกับน้ำนั้นมันอยู่ด้วยกัน

นี่ก็เหมือนกัน มันบริกรรมไม่ได้ แต่จิตมันลงสักแต่ว่า ทั้งร่างกายนี้ เขาบอกว่ามันทั้งร่างกายนี้ ร่างกายนี้มันทั้งหมดนะ ทั้งๆ ที่อยู่ด้วยกันนะ ทั้งไม่ได้นะ ทางวิทยาศาสตร์ทั้ง ตายนะ แต่โดยจิตมันทั้งเลย มันอิสระของมันเลย นี่อุปนาสมาธิ ไม่เป็นพูดไม่ได้หรอก ไม่เป็นรู้ไม่ได้ คนเป็นเท่านั้น คนเคยเป็นอย่างนั้นถึงจะเป็น

แล้วไอ้ที่ว่า ถ้าหุ้ได้ยืนอยู่ที่นี่ มันแค่อุปจาระ ถ้าทำสมาธิเขาบอก นี่คำถามนะ “ผมทำสมาธิ ผมเดินจงกรมทั้งวัน มันมหัศจรรย์ มันตื่นเต้น มันมีความสุขมาก”

สาธุนะ ผู้ปฏิบัตินี้เขาปฏิบัติได้ หลวงตาท่านจะสอนว่า “การปฏิบัติมียากอยู่ ๒ คราว คราวเริ่มต้นกับคราวถึงที่สุด” นี่คราวเริ่มต้นไง มันจะทุกข์มันจะยากหน่อยแต่ก็ทำได้เก่งแล้วละ

นี่เป็นพระนะ ที่เขียนมาคือพระ แต่เพราะเขียนมาแล้ว นี่ถามปัญหา เราเป็นจิตที่สูงกว่าคือเป็นอาจารย์ที่เขาถาม เราต้องตอบให้ชัดเจนให้เคลียร์ให้ปัญหานี้จบเลย

ฉะนั้น ไอ้ที่บอกว่าพุทโธหาย อะไรหาย มันหายด้วยความเข้าใจ ใจหายด้วยความเข้าใจของผู้ปฏิบัติไป แต่มันไม่ใช่หายแบบที่ว่าองค์ของอุปนาสมาธิ องค์ของความรู้อัจฉริยะ

องค์ของความรู้อัจฉริยะ ถ้าหายอย่างนั้นมันหายแบบชัดเจน หายแบบหุดตาสว่างกระจ่างแจ้ง หายแบบรับรู้ ไม่ใช่หายแบบไม่รู้เรื่องๆ เทคนิเมื่อวานไง ไม่รู้เรื่องว่านิพพานไง ไม่รู้อะไรเลยนิพพาน ก็มันไม่รู้ละ ปฏิเสธมันไปเรื่อย

จริงๆ นะ เวลาภาวนา ที่ภาวนากันไม่ได้เพราะเหตุนี้ หายเพราะการปฏิเสธ หายเพราะความสะเพร่า หายเพราะความเข้าใจผิด เพราะเราเข้าใจผิดนะ คนปฏิบัติเข้าใจผิดเยอะมาก พุทโธไปแล้วพุทโธต้องหาย มันก็เลยพุทโธเบาๆ นิ่งๆ แบบคล้ายๆ ว่าอยากจะลืมมันนะ อยากจะให้มันหาย...หายแบบนี้หายโดยที่ภาษาเรานะ พยายามจับยึด แล้วมันก็หายจริงๆ แต่หายไปในมิจฉา ไม่ได้หายไปตามข้อเท็จจริง

หายตามข้อเท็จจริงมันจะละเอียดของมัน อย่างที่ว่า ละเอียดครอบคอบของมันแล้วชัดเจนของมัน หายอย่างนี้หายโดยคุณสมบัติขององค์ของสมาธิ ไม่ใช่หายแบบจับยึด ถ้าจับยึด

ไว้ด้วยการบังคับโดยให้มันหายก็หาย วางยาสลบก็หาย หลับไปเลย แล้วถ้าหายอย่างนี้บ่อยๆ เข้า เดียวเข้าภวังค์ แล้วจะเป็นผลเสียของการปฏิบัติ

ฉะนั้น การปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ต้องให้เป็นข้อเท็จจริง ให้เป็นข้อเท็จจริงแล้วพยายาม ส่งเสริม พยายามทำให้มันเป็นจริงขึ้นมา ถ้ามันจะหาย มันจะหายอย่างนั้น

ฉะนั้น ผู้ถามนะ ใ้ที่ถามมานี้ละ ให้ขยันให้มันเพียรนะ

“แหม! หลวงพ่อพูดทีเดียวใจหายวูบเลย เลิกดีกว่า”

ไอ้โฮ! เสียเลยนะ แต่เพราะว่าเราอธิบายแล้วรอบหนึ่ง แล้วเขามั่นใจของเขาไง อธิบาย มาแล้ว ครั้งที่แล้วว่าจิตสงบ สมาธิ จิตรวม เราได้อธิบายมาแล้วรอบหนึ่ง คำว่า “อธิบายรอบ หนึ่ง” เขาเป็นคนถามเอง เพราะเขาเป็นคนถามเอง เขาต้องเอาคำตอบของเราไปทดสอบกับจิต ของเขาแล้ว

คนเรานะ ไปหาหมอครั้งหนึ่ง หมอได้ตรวจอาการแล้ว แล้วเราเป็นคนไข้ เราอยากหาย เราก็ต้องวัดอาการของเรา แล้วคราวนี้เป็นคำถามที่สอง คำถามที่สองเขาบอกว่า “จิตมันหาย กายมันหาย ใจทุกอย่างหายหมดเลย” แต่เพราะเขาพยายามอธิบายเอง “แต่เสียงได้ยินอยู่”

ใช่ ถ้าเสียงได้ยินอยู่นี้อุปการะ เพราะว่าถ้าจิตสงบเข้ามาแล้วเป็นอุปหนา อุปหนานี้สัก แต่ว่า พิจารณาไม่ได้หรอก แต่มันเป็นฐานของจิต จิตที่มันคงมาก แล้วเวลาจะพิจารณานะ คลายตัวออกมา เวลาเข้าอุปหนาสมาธิ จิตรวมใหญ่ สักแต่ว่า สักห้าชั่วโมง แปดชั่วโมงก็ แล้วแต่ เวลามันคลายออกมา มันเริ่มซ่าออกมา เหมือนกับคนเราที่ว่าเป็นเหน็บชาแล้วเรา พยายามจะเดินได้

จิตก็เหมือนกัน เวลามันจะคลายตัวออกมา พอมันสักแต่ว่า มันเจ็บบ เเด่นชัด แต่พอมัน จะรับรู้ นะ มันรับรู้เรื่องราวในร่างกายนี้แหละ มันรับรู้ถึงความรู้สึก ถึงความรู้สึกเรื่องกาย มันจะรับรู้ ออกมา แผ่ซ่าออกมา ขยายตัวออกมา พอออกมามันก็ร้อง เออ! อยู่นี่อยู่นี่ อ้อ! เนื้อนี่ออกไป ผิวหนัง ขยับได้ รับรู้ได้

นี่ไง รับรู้ได้ก็รับรู้เสียงนี้ได้ไง อายตนะมาสมบุรณ์ไง ถ้ามาสมบุรณ์ ชั้นนี้ก็สมองก็ทำงานไง เรื่องสมอง เรื่องชั้นนี้ เวลาทำงาน ชั้นนี้ เรื่องความคิด ความปรุง ความแต่งใจ พอมันออกมาปั๊บ ถ้ามันเคยเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ก็เริ่มพิจารณาตรงนี้ไง ถ้าออกมาอุปจาระ ตรงอุปจาระนี้ ตรงหัดใช้ปัญญา วิปัสสนาญาณเกิดตรงนี้ วิปัสสนาญาณเกิดตรงอุปจารสมาธิ

ขณิกสมาธิมันก็แบบว่ากำลังมันอ่อนเกินไป บางคนก็ทำได้ ทำได้เล็กๆ น้อยๆ แต่ทำแล้วมันไม่เป็นขึ้นเป็นอันไง มันก็ทำความสงบให้มากขึ้นๆ มันเป็นอุปจาระ มันก็เป็นขึ้นเป็นอันงานเป็นขึ้นเป็นอัน

แล้วถ้าคนทำงานเป็นขึ้นเป็นอัน แต่มันไม่เป็นขึ้นเป็นอันเสียทีหนึ่ง เราก็บอกให้กำหนดให้ลึกเข้าไป ให้เข้าไปสู่อุปปนา เข้าไปสู่ข้อมูลเดิม เข้าไปรู้คือกันว่า เรา จิตดวงนี้ควรทำงานอย่างไร จิตดวงนี้มีอำนาจวาสนาแค่ไหน ก็เข้าไปเพื่อเข้าไปหาข้อมูลของตน แล้วถ้ามันคลายตัวออกมา เราก็ฝึกหัดทำงานของเรา

นี่มันสำคัญๆ ครูบาอาจารย์ทุกองค์สำคัญมาก สำคัญ ยกลูกศิษย์ ยกหัวใจขึ้นสู่วิปัสสนา ยกหัวใจขึ้นสู่การทำงานไง งานของพระพุทธศาสนา งานของการวิปัสสนา มันสำคัญที่ใจของคนยกขึ้นสู่วิปัสสนา แล้วมันจะยกอย่างไรละ ยกอย่างไร ใ้ยกตรงนี้แหละ คนที่ภาวนากันแล้วไม่ก้าวหน้า ภาวนาแล้วไม่เจริญอกงาม ภาวนาแล้วไม่มีเหตุมีผลเพราะตรงนี้ ถ้าไม่เข้ามา มันก็อยู่ในโลกก็ปัญญา อยู่ในจินตนาการ อยู่ในการตะครุบเงาอยู่นั่นนะ ถ้าตะครุบเงาแล้ว ตะครุบเงาอีก มันก็ไม่ได้ประโยชน์

แล้วถ้าเราจะไม่ตะครุบเงา เราจะเอาจริงเอาจัง มันก็ต้องเข้าสู่สมาธิให้ลึกขึ้นไง ให้เรามีสถานะมากขึ้นเพื่อจะได้เป็นขึ้นเป็นอันไง เป็นขึ้นเป็นอันมันก็เป็นอริยสัจ เป็นขึ้นเป็นอันก็เป็นวิปัสสนาญาณ นี่ญาณวิถี ว่าอย่างนั้นเลย เกิดญาณวิถี เกิดความหยั่งรู้ เกิดปัญญา นี่พูดถึงถ้าเป็นวิปัสสนานะ

ถ้าไม่มีปีศาจ “เอ๊ะ! พระกรรมฐานเขาคุยอะไรกันนะ เฮ้ย! กรรมฐานเขาทำอะไรนะ ทำไมเขาไม่มาเรียนปริยัติ เขาทำอะไรกันนะ เขาทำอะไรกัน”

เพราะมันไม่มีตรงนี้ไง มันทำไม่เป็นไง แต่ถ้าคนเขาทำเป็นเขาก็หาตรงนี้กัน เขาหาครูบาอาจารย์กัน

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเขาพูด “เวลาปรากฏว่าลมหายใจมันหายไป กายมันหายไป ผู้รู้หรือจิตนี้เด่นขึ้น”

ไอ้ที่มันเป็นไปได้ มันเป็นไปได้โดยความไม่ละเอียดย ความไม่รอบคอบของเรา แต่ถ้ามันหายจริงๆ มันต้องหายแบบที่เราอธิบายมานั้น แต่ที่พอมันบอกพอมันหายแล้ว ทีนี้เพียงแต่ว่ามันสรุปลงที่ว่า “แต่ว่า”

เพราะมันต้องพูดข้อเท็จจริงไง เพราะคนเราเวลาเราไม่รู้ เราก็อยากจะถามผู้รู้ ฉะนั้นเวลาถามผู้รู้ เราก็ต้องบอกสมมุติฐานของโรคทั้งหมดเพื่อผู้รู้เขาจะได้วินิจฉัยได้ถูกต้อง

ฉะนั้น เขาถึงบอกว่า “ลมหายใจหายไปเลย กายหายไปเลย จิตนี้เด่นมากเลย แต่เสียงร่ายยังมีอยู่”

นี่คืออุปจาระ มันจะเข้าไป แต่เพราะว่าเขาบอกว่าเขาสุขมาก เขาไม่เคยเห็นอย่างนี้มาก่อน

ใช่ จิตเป็นขณิกะ เป็นอุปจาระก็สุขมาก สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบนี้มีความสุขมาก แต่พอมันสุขมันสงบบ่อยๆ มันสงบแล้วสงบแล้วมันก็เลยชักจิตขีดใจ เมื่อก่อนเวลาคนที่มึนปีติ พอปีติแรกก็ โอ้โฮ! มหัศจรรย์มาก พอมีบ่อยๆ ครั้ง บ่อยๆ ครั้ง “ปีติมันไม่มีเลยเดี๋ยวนี้” มันมี แต่มันคุ้นชินใจ นี่ก็เหมือนกัน พอมันสงบบ่อยๆ ครั้งเข้ามันคุ้นเคย พอคุ้นเคยเข้าทำอย่างนี้มันเป็นบ่อยๆ เป็นอย่างนี้มาเรื่อยๆ แล้ว

กลับไปจับพุทโธใหม่ แล้วพุทโธชัดๆ ไม่ให้มันหาย มันจะหาย นี่ชัดๆ ไปเลยชัดๆ ไปเลย ไม่ให้มันหาย

แล้วมันก็วูบหายไป วูบหายไปทุกที เพราะคนเคยเป็น พอตกวางค์แล้วนะ มันจะตกบ่อยๆ แล้วมันยิ่งร่อง เราเปรียบเทียบเหมือนกับคอสะพาน เวลาน้ำหลาก พอคอสะพานขาด รถมามันตกคอสะพานหมดนะ นี่ก็เหมือนกัน พอพุโท เพราะมันวูบหายไป นั่นนะคอสะพานระหว่างโลกีย์ปัญญา มันจะเข้าโลกุตตระ ถ้ามันจะเข้าสู่ความสงบ

ไอ้คอสะพานนี้ร้ายกาจนัก เพราะมันตกประจำใจ แต่เราเข้าใจว่า เราข้ามสะพานไปแล้ว เข้าไปว่างหมดเลย ทั้งๆ ที่มันอยู่คอสะพานนั้น มันไม่ได้เข้ามาหรอก มันตกอยู่คอสะพานนั้น จิตอยู่แค่นั้นนะ

ฉะนั้น แก่ ถมคอสะพานนั้น ถมคอสะพานนั้นจนมันเป็นถนนเรียบ รถเราจะข้ามผ่านจากคอสะพานนั้นข้ามสะพานนั้นไป นี่ก็เหมือนกัน พุทโธชัดๆ พุทโธชัดๆ ถมมันด้วยสติ ถมมันแต่ยากมาก เพราะเราเคยถมมาแล้วไง เราเคยตกวางค์มาเต็มที่แล้ว นักปฏิบัติทุกคนเคยสมบุกสมบันมาทั้งนั้นนะ เพียงแต่ว่าจะยกตรงไหนมาอธิบาย จะจับตรงไหนมาอธิบายไง ถ้าคนผิดทางนี้ เราก็เคยผิดมาแล้ว ก็จับตรงนั้นอธิบาย คนผิดอย่างนี้ เราก็เคยผิดอย่างนี้ ก็จับตรงนั้นมาอธิบาย

ครูบาอาจารย์ที่แต่ละองค์ที่จะผ่านมานะ เคยผ่านสมบุกสมบันมาทั้งนั้นนะ แล้วตกที่ไหน ตกอย่างไร จิตมันเป็นอย่างนี้มาตลอด เพียงแต่ว่าคนที่ทำมามันเป็นจริตใจ บางคนผิดอย่างนี้ บางคนผิดชนิดนี้ บางคนผิดชนิดนี้ บางคนผิดอย่างนี้

แต่อย่างเรานี่ผิดหมดทุกเรื่องเลย ไม่รู้สร้างกรรมอะไรมา ผิดมันทุกเรื่องเลย แล้วต้องแก้มาทุกเรื่องนะ แก้แล้วถึงได้เห็นว่ามันผิด ถ้าไม่แก้ละ สำคัญตน

เราเคยเป็น นั่งที่หนึ่ง ๗-๘ ชั่วโมง หายไปเลย ๗-๘ ชั่วโมง มาคุยด้วยทุกวัน แล้วพอย้ายไปแล้วนะ พอลีกภาวนา เพราะเขานั่งภาวนาบนศาลา พอภาวนาจบแล้วนะ มันสำคัญตนนะ เราเก่ง เก่งเพราะอะไร เพราะภูมิใจว่าทำได้ไง คำว่า “ทำได้” เราทำงานร่วมกันไข่ไข่ม แล้ว

เราทำได้เราจะภูมิใจใหม่ ทุกคนภูมิใจทั้งนั้นนะ มันภูมิใจภูมิใจ แหม! เก่ง ใช้ได้ เราเป็นพระ
เราปฏิบัติดี

แต่มีวันหนึ่งนั่งภาวนาเสร็จมันเปียกที่หน้าอกใจ หยิบขึ้นมาดมไป เอ๊ย! นี่น้ำลาย ที่เอ็ง
ภูมิใจๆ เอ็งนั่งหลับตลอดเลย เอ็งนั่งหลับมาตลอดเลย ไอ้โฮ! ใจนี่แป้วเลยนะ แล้วก็เกิดความมุ
มานะ เกิดการบากบั่น ก็จะไม่แก้ไข

เพราะได้อ่านประวัติหลวงปู่มั่น ได้อ่านประวัติครูบาอาจารย์มาเยอะว่าตกวงค์มันไม่
ดี อะไรไม่ดี แล้วเราก็ไม่รู้ที่ตกวงค์เป็นอย่างไร แต่เราก็ทิ้งไปแล้ว ๗-๘ ชั่วโมง ก็ภูมิใจนะ
ยังนึกถึงเดี๋ยวนี้ว่าตอนนั้นภูมิใจจริงๆ ตอนที่ยังไม่รู้ว่าวงค์นี้ภูมิใจมาก แต่พอน้ำลาย น้ำลาย
ของตัวเองมันสอน อาจารย์ใหญ่ของเราคือน้ำลายของเราเอง ยกขึ้นมาดม น้ำลายนี้ไม่มีใครเอา
มาแก้มเราหรอก มันต้องไหลจากปากเราเอง ไม่มีใครแก้มเราหรอก ภูเป็นเอง พอเป็นเอง ไอ้โฮ!
คอตกละเลยนะ เศร้าใจ แล้วก็หาทางแก้ไขมาๆ

นี่พูดถึงว่าเวลาที่ว่ามันหายไปเลยๆ เราหายไปหนึ่ง ๘ ชั่วโมง น้ำลายไหลยืดเลย หายที่
หนึ่ง ๘ ชั่วโมง ๑๐ ชั่วโมง สบายๆ แล้วภูมิใจมาก ยังคิดแล้วมันเสียวนะ ถ้าตอนนั้นสำคัญตน
ว่าตัวเองเก่ง ตัวเองดีนะ ไปอีกนะ มันไม่รู้ว่ามันจะไปไหนนะ แล้วมันจะกลับมาอย่างไรนะ ที่มัน
กลับมาได้เพราะน้ำลาย กลับมาได้เพราะน้ำลายของตัวเอง แล้วกว่าจะกลับมาได้เกือบปี เกือบ
ตาย

พอรู้ว่าตกวงค์ปีบก็คิดถึงพระโมคคัลลานะ เวลาเราศึกษา ศึกษาพระพุทธเจ้า ศึกษา
หลวงปู่มั่น เวลาคิดถึงพระโมคคัลลานะเลย พระโมคคัลลานะตกวงค์ นั่งหลับ พระพุทธเจ้ามา
แก้อย่างไร ที่สอนพระโมคคัลลานะ ทำหมดเลย แล้วไม่ได้เรื่อง ไม่ได้สักอย่าง ถามตัวเองว่า
ทำไมมันไม่ได้

ท่านบอกให้ตริกในธรรม ตริกในธรรมก็ตริกจนแบบนกเขา เปรียบเหมือนนกเขากับ
แมว แมวมันจะกินนกเขา นกเขาอยู่ในกรง พอนกเขามันเห็นแมวมันก็ตกใจมันก็ตื่น ก็วิ่งบินไป

บินมาไปข้างกรง เสรีจ๊ิก ไ้่นี่ก็ตริกไปตริกมาตกรังค์จ๊ิก ตริกไปตริกมาหายไปเลย แก่ไม่หาย
แก้อย่างไรก็ไม่หาย ทำแบบพระโมคคัลลานะนั่นนะไม่ได้เรื่อง

สุดท้ายผ่อนอาหาร อดอาหาร ได้เพราะอดอาหาร ไม่กิน อ้าว! มึงหลับไป ไม่กิน จน
เดินแทบไม่ได้ เดินนี้จะล้มเลย อดกับมัน สู้กับมัน นี่แก้มาแล้ว

ฉะนั้น เวลาคำถาม เราเคยเป็นมาแล้วไง มันถึงตอบผู้ถามได้ชัดๆ ยิ่งได้ยินเสียงแล้วว่า
จิตมันหาย

กิเลสมันทำให้หายได้ หายด้วยความคาดหวังของเรา หายด้วยความต้องการของเรา
หายอย่างนั้นนะ แล้วพอหายแล้วไม่ธรรมดานะ ถ้าเขาอยู่ต่อหน้าเรา เขาจะบอกเลย อู๋! มันมี
ความสุขมากนะ อู๋! มันมหัศจรรย์มากนะ

กิเลสมันหลอกอย่างนั้นนะ หลอกว่ามหัศจรรย์ หลอกว่ามันสุดยอดไง หลอกอย่าง
เดียวไง แล้วให้มึงจมอยู่นั้นไง เอ็งรู้จักกิเลสไหม รู้จักหน้ากิเลสหรือเปล่า ไม่รู้จักนะสิ ไม่รู้จักนี่
มันบังเงาไง เอาธรรมะมาบังไง แล้วเราก็สำคัญตนไง นี่ครูบาอาจารย์ท่านเป็นแล้ว

ที่พูดนี้ไม่ใช่โกรธนะ เดี่ยวมาบอก “โอ้โฮ! หลวงพ่ออิจฉา กลัวเขาจะภาวนาเท่าหลวง
พ่อ อดใหญ่เลย”...ไม่ใช่ เราทุกข์มาก่อน ทุกข์มาก อาการแบบนี้ทุกข์มาก แต่เวลาแก้มาแล้ว
อย่างที่ตอบไป จิตสงบ สมาธิ จิตรวมใหญ่ แตกต่างกันอย่างไรร

แตกต่างกันหมด เพราะอะไร แตกต่างกันเพราะเคยเป็นมาหมด

นี่ก็เหมือนกัน คำถามที่ ๑. “อาการแบบนี้คืออะไร”

ตกรังค์

“เป็นวสีหรือยัง”

ถ้าเข้าไม่ถูก มันจะเป็นวิธีได้อย่างไร เป็นวิธีมันต้องชำนาญเข้าที่ถูกต้อง เริ่มต้น ท่ามกลาง ที่สุดถูกต้อง ไฉนเริ่มต้นถูก แล้วท่ามกลาง มันเป็นสมาธิ สมาธิมีสัมมาและมิจชา มิจชาสมาธิก็ได้ สัมมาสมาธิก็ได้

ถ้ามันถูกต้องดีงามมันต้องมีสติรอบคอบหมด นั่นเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าเป็นสมาธิโดย ความเข้าใจ โดยกิเลสมันจับยึด เป็นมิจชา มิจชาสมาธิคือให้เราติดอยู่ที่นั่น ไม่ก้าวเดินไป มิจชาสมาธิก็ได้ ถ้ามันสัมมา สัมมาต้องมีสติปัญญาพร้อม พร้อมยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถึงเป็น สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิก็เข้าสู่มรรค มิจชาสมาธิก็เข้าสู่มิจชามรรค เข้าสู่กิเลส

“๓. ทำอย่างไรต่อไป”

อธิบายมาตั้งแต่ต้น อธิบายมาตลอด ทำอย่างไรต่อไป เริ่มต้นทำให้ชัดๆ นะ คือว่าถ้า มันเป็นสมาธิก็เป็นสมาธิ ถ้าเป็นสมาธิแล้วก็ฝึกหัดใช้ปัญญาได้ ฝึกหัดใช้ปัญญา แล้วพอมัน เข้าสมาธิ ไม่จำเป็นจะต้องเข้าอุปปนาสมาธิ ไม่จำเป็นจะต้องเข้าถึงที่สุด ฝึกหัดมันๆ แล้วพยายาม ดูพยายามสังเกตความถูกต้องว่ามันถูกต้องไม่ถูกต้อง แล้วทำให้มันดีหรือทำให้มันไม่ดีใจ แก้ไข ตรงนี้ไง

ถ้าจะทำอย่างไรต่อไป ประเด็นอยู่ตรงนี้ ประเด็นที่ว่า จะทำอย่างไรต่อไป ถูกหรือผิด แล้วจะทำอย่างไรต่อไป

ตั้งสติไว้ กำหนดลมหายใจเข้าออก พุทก็พุท โธก็โธ ชัดๆ อยู่อย่างนี้ ทำ ข้อเท็จจริงชัดๆ ถ้าชัดๆ ก็สติสมบูรณ์ หลวงตาบอกว่า จะทำสิ่งใดขาดสติ นั่นคือเป็น มิจชาทั้งหมด ถ้าทำให้มันถูกต้อง ต้องมีสติ สติอยู่กับพุทโธของเรา พุทโธของเรา อยู่ กับพุทโธ อยู่กับอานาปานสติ อยู่ชัดๆ ชัดๆ

แล้วถ้าชัดๆ นะ เวลาถ้ามันจะเป็นนะ ใ้ที่ว่ามันจะหาย ใ้โฮ! มันละเอียดเข้ามาจะ ละเอียดจนอย่างว่า คิดดูสิ มันเหมือนคน จะบอกว่าวางยาสลบมันก็ไม่เหมือนกัน ถ้าวาง ยาสลบ คนมันไม่รู้ มันนอนใช้ไหม แล้ววางยาแล้วมันก็หลับไป

ของถ้าเป็นของจริงนะ สดๆ ร้อนๆ รสชาติเข้มข้นตลอด ไม่มีว่าจืดชืด คำว่า “จืดชืด” มันเข้าไปคั่นขึ้น ใส้จืดชืด จืดชืดแบบโลกๆ กินทีเดียวใช้ใหม่ นี่ไง คนเคยภาวนาเห็นกายที่หนึ่ง แล้วบอกเห็นตลอดไป...ไม่ใช่

ภาวนากายเป็นปัจจุบัน เป็นปัจจุบันตลอด แต่ถ้าเป็นสัญญา เห็นกายเหมือนกัน แต่ไม่ใช่ นี่ก็เหมือนกัน เข้าได้คนเดียว ครั้งที่สองเป็นสัญญา ไม่มี หนเดียว หนเดียวเท่านั้น สดๆ ร้อนๆ ชัดๆ รสชาติเข้มข้น ไม่มี ไม่มีที่ว่าจืดชืด ไม่มี นี่พูดถึงถ้าเป็นความจริงนะ

ฉะนั้น ทำใหม่ ที่ทำมาแล้วก็แล้วไป เราก็ยังถือว่าเก่งนะ ยังทำได้ขนาดนี้ถือว่าเก่ง ใช้ได้อยู่

ฉะนั้นที่ว่า ถ้าพูดโง่หายให้หายตามข้อเท็จจริง อย่าคิดหวังอยากให้หาย อยากประสบความสำเร็จ อยากดั่งาม ก็เลยรู้จิตยก่อน ก็ทำให้มันหายไปซะ หายแบบนี้หายแบบไม่มีเหตุมีผลไง หายแบบให้เขาดูถูกกรรมฐานไป

กรรมฐานมีข้อเท็จจริงนะ มีองค์ความรู้จริง มีมรรคมีผล ไม่ใช่หายโดยนี้กว่า ลืมไปหายหรือเป็นจริงแล้วพูดไม่ได้ ไม่มี หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์เรามาได้เลย จะร้อยประโยคก็มา มาเถอะ ถ้าความจริงมันมีอยู่ แต่ความจริงมันไม่มี มันจบที่นั่นไป

ฉะนั้น ทำให้จริงให้จั่งขึ้นมาแล้วฝึกหัดปฏิบัติของเราให้ตามข้อเท็จจริงอย่างที่ว่ามานี้ เนะ เอวัง